

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĀELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

VELIKI TJEDAN

CVJETNICA
VELIKI ČETVRTAK
VELIKI PETAK

OŽUJAK

**Ned. 29. VI. KORIZMENA NEDJELJA -
NEDJELJA MUKE- CVJETNICA**

Pon. 30. Zosim, Bogoljub, Leonard,

Uto. 31. Benjamin, Gvido, Natalija
Krvavi Uskrs - Plitvice 1991.

Sri. 1. Anastazije, Mavro, Venancije

Čet. 2. **ČETVRTAK VEČERE
GOSPODNJE.
VELIKI ČETVRTAK**

Pet. 3. **PETAK MUKE GOSPODNJE.
VELIKI PETAK**

Naslovnica; Adam Chmielowski, *Ecce homo*

Slika preuzeta s: <https://pl.wikipedia.org>

mihael

09/2026.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkanđela MUP
- sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XXI. (2026.), broj 9 (674);
Veliki tjedan, 22. ožujka 2026.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan,
tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr
Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
tel.: 88 853, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Ja uvijek činim što je njemu milo 3

**SLUŽBA RIJEČI
CVJETNICA****KATEHEZA**

Nedjelja Muke - Cvjetnica 4

ČITANJA

Muka Gospodina našega Isusa Krista
po Mateju 6

HOMILIJA

Židovski kralj 12

KATEHEZA

Veliki tjedan: od ponedjeljka do srijede 14

Veliki četvrtak i Veliki petak 16

VELIKI ČETVRTAK**ČITANJA**

Do kraja ih je ljubio 18

HOMILIJA

Oporuka 22

VELIKI PETAK**ČITANJA**

Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj! 44

HOMILIJA

Ljubav, sloboda i radost 34

NAŠI POKOJNI 36

Nedjelja Muke - Cvjetnica

U nedjelju prije Uskrsa slavimo spomen na Isusov svečani ulazak u Jeruzalem. Narod je dočekaao Isusa pozdravljajući ga maslinovim i palminim grančicama.

Naziv kao i običaj vjerničkog ophoda s palminim grančicama nastao je u Jeruzalemu u IV. stoljeću. Vjernici su se skupljali popodne na Maslinskoj gori gdje su slavili bogoslužje riječi. Uvečer su u procesiji s palminim i maslinovim grančicama ulazili u Jeruzalem. Običaj se raširio po cijeloj Crkvi.

Misnom slavlju na Cvjetnicu prethodi blagoslov i procesija s blagoslovljenim grančicama. Na procesiji s grančicama, ove godine (liturgijska godina A) čita se izvješće o Isusovu svečanom mesijanskom ulasku u Jeruzalem iz Matejeva ili Ivanova.

Na misi se svečano pjeva ili čita Muka Gospodina našega Isusa Krista po Mateju.

Prva cvjetnica (2. travnja g.30.)

Evandelisti svaki na svoj način opisuje Isusov svečani ulazak u Jeruzalem. Svima je zajedničko da je Isus ušao u Jeruzalem jašući na magarcu, ali svaki od njih stavlja naglasak na različite stvari. Potpuni uvid u događaj dobit ćemo čitanjem svih četiriju izvješća.

Matej 21:7-11 piše:

Učenici odu i učine kako im naredi Isus. Dovedu magaricu i magare te stave na njih haljine i Isus uzjaha na njih. Silan svijet prostrije svoje haljine po putu, a drugi rezahu grane sa stabala i sterahu ih po putu. Mnoštvo pak pred njim i za njim klicaše: „Hosana Sinu Davidovu! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Hosana u visinama!

Marko 11:8-10: *Mnogi prostriješe svoje haljine po putu, a drugi narezaše zelenih grana po poljima. I oni pred njim i oni za njim klicahu: »Hosana! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Blagoslovljeno kraljevstvo oca našega Davida koji dolazi! Hosana u visinama!«*

Luka 19, 35-38: *I dovedoše ga Isusu i staviše svoje haljine na magare te posjednuše Isusa. I kuda bi on prolazio, prostirali bi po putu svoje haljine. A kad se već bio približio obronku Maslinske gore, sve ono mnoštvo učenika, puno radosti, poče iza glasa hvaliti Boga za sva silna djela što ih vidješe: „Blagoslovljen Kralj, Onaj koji dolazi u ime Gospodnje!“*

Ivan 12, 12-14: *Kad je sutradan silan svijet koji dođe na Blagdan čuo da Isus dolazi u Jeruzalem, uze palmine grančice i iziđe mu u susret. Vikahu: „Hosana! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Kralj Izraelov.“*

A Isus nađe magarčića i sjede na nj kao što je pisano...

Mike Moyers: *Cvjetnica (detalj)*, <https://ascensionpress.com>

Ulazak u Jeruzalem

Svim evanđelistima je zajedničko da je Isus u Jeruzalem ujahao na magarcu. Tim činom simbolički potvrđuje vjeru mnogih od onih koji su mu klicali da on jest Kraljevski Mesija, ali ne u političkom smislu. Izabirući magarca referira se na proroka Zahariju (Zah 9,9) :

„Klikni iz sveg grla, Kćeri sionska!
Viči od radosti, Kćeri jeruzalemska!
Tvoj kralj se evo tebi vraća:
pravičan je i pobjedonosan,
ponizan jaše na magarcu,
na magaretu, mladetu magaričinu.

Tim činom poslao jasnu poruku o sebi i izazvao je ogorčenje i srdžbu farizeja, pismoznanaca i svećenstva.

Hosana

Drugo što je zajedničko svim evanđelistima je da Isusovi učenici i mnoštvo koje ga je dočekalo u njemu prepoznaju Mesiju.

Usklik *Hosana!* (*spasi nas, pomози*) u Starom zavjetu to je vapaj Bogu ili kralju.

Hosana u današnjem Evanđelju upravljeno je Bogu u čije ime Isus dolazi u sveti grad. Isusovi učenici su ispovijedali vjeru da je Isus Mesija kakav je obećan Davidu.

Maslinove i palmine grane

Sveti Luka izostavlja grane, a druga trojica ih spominju, a samo Ivan govori o vrsti - palmine grančice.

U rimsko doba maslina je simbol mira.

U Starom zavjetu simbolizira brojnost djece, a djeca su simbol Božjeg blagoslova i ljubavi prema čovjeku.

Za svetoga Pavla, maslina je znak uključenja pogana u Božje kraljevstvo.

Palmina grana, u vrijeme Makabejaca označavala je židovsku političku neovisnost. Jedan dio puka koji je dočekao Isusa vjerojatno je od njega očekivao političko djelovanje, premda jašući na magaretu, on šalje potpuno suprotnu poruku.

Palmine grane, također, simboliziraju mučeništvo i pobjedu života nad smrću.

Haljine

Puk pred Isusom prostire haljine kao izraz velikog poštovanja. Jedni su u Isusu vidjeli političkog osloboditelja, a drugi su vidjeli ono što Isus uistinu jest i kao takvome mu se poklonili.

Evandjelje u procesiji s grančicama: Mt 21,1-11

Blagoslovljen onaj koji dolazi u ime Gospodnje

Čitanje svetoga Evandjelja po Mateju

Kad se približiše Jeruzalemu te dođoše u Betfagu, na Maslinskoj gori, posla Isus dvojicu učenika govoreći: "Pođite u selo pred vama i odmah ćete naći privezanu magaricu i uz nju magare. Odriješite ih i dovedite k meni. Ako vam tko što rekne, recite: 'Gospodinu trebaju', i odmah će ih pustiti."

To se dogodi da se ispuni što je rečeno po proroku:

Recite kćeri Sionskoj:

*Evo kralj ti tvoj dolazi,
krotak, jašuć na magarcu,
na magaretu, mladetu magaričinu.*

Učenici odu i učine kako im naredi Isus. Dovedu magaricu i magare te stave na njih haljine i Isus uzjaha na njih. Silan svijet prostrije svoje haljine po putu, a drugi rezahu grane sa stabala i sterahu ih po putu. Mnoštvo pak pred njim i za njim klicaše: "Hosana Sinu Davidovu! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Hosana u visinama!"

Kad uđe u Jeruzalem, uskomešao se sav grad i govorio:

- *Tko je ovaj?*

A mnoštvo odgovaraše:

- *To je Prorok, Isus iz Nazareta galilejskoga.*

Riječ Gospodnja

Evandjelje svetog Mateja liturgijske godine A koje se čita prije ophoda ne govori ni o kakvoj pobjedi, nego o skromnom narodnom slavlju. Ovo slavlje inicira sam Gospodin i preko njega evangelizira narod: govori koje je njegovo poslanje, njegova prava osobnost. Četiri evanđelista donose ovaj izvještaj kako bi osnažili našu vjeru prije samog navještaja Muke. Od sve četvorice, samo Matej navodi proroštvo koje je dosta složeno.

Neke riječi podsjećaju na riječi iz Izaije 62,11: radost i slava Jeruzalema jest u tome da je udat za samog Gospodina. Mogu se usporediti tekstovi Hošee (poglavlja 1, 2 i 11) i Mateja 25,6: „Evo zaručnika, iziđite mu u susret“. Redak iz proroka Zaharije (9,9), pomno oblikovan od evanđelista: riječ je o kralju koji dolazi, magarac je kraljevska jahaća životinja, ali ovdje je riječ o mladunčetu magaričinu koje se tumači kao znak poniznosti. Matej naglašava poniznost onoga koji dolazi, uklanjajući iz navoda slavne karakteristike „pravičan i pobjedonosan“.

S druge strane, Matej više od drugih evanđelista naglašava veličanstvenost događaja; spominje mnoštvo koje je išlo ispred i iza Isusa. Isus je ponizni Spasitelj, ali je ispunjenje proroštva događaj za sav narod.

Riječ Hosana postala je jednostavan usklik kojim se moglo obraćati svakoj osobi, ali liturgija određuje kome je upućena i time obogaćuje njeno značenje. Reakcija svećenika i pismoznanaca (Mt 21,15-17) čini se da ukazuje na to kako su shvatili značaj Isusove uloge. Koliko se više Isus objavljuje, toliko više u njima budi osjećaj neprijateljstva te muka postaje neizbježna.

Služba riječi 275/14

Prvo čitanje: Iz 50, 4-7

Lica svojeg ne zaklonih od pogrda, ali znam da se neću postidjeti.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Gospodin Bog dade mi jezik vješt
da znam riječju krijepiti umorne.
Svako jutro on mi uho budi
da ga slušam kao učenici
Gospodin Bog uho mi otvori:
ja se ne protivih niti uzmicah.
Leđa podmetnuh onima što me udarahu,
a obraze onima što mi bradu čupahu,
i lica svojeg ne zaklonih
od pogrda ni od pljuvanja.
Gospodin Bog mi pomaže,
zato se neću smesti.
Zato učinih svoj obraz ko kremen
i znam da se neću postidjeti.

Riječ Gospodnja

Ovaj odlomak sržni je dio treće pjesme o Sluzi Patniku knjizi. Podsjetimo se sadržaja svih četiriju pjesama: u prvoj Bog predstavlja Slugu kao svoga miljenika, u drugoj Sluga govori o svome proročkom zvanju, u trećoj se Sluga žali na teškoće u vršenju proročkog poziva, u četvrtoj Sluga biva nasilno ubijen a Bog njegovu smrt okreće u izvor blagoslova za sve.

U našem današnjem odlomku Sluga zahvalno priznaje da mu je Bog dao "jezik vješt" u krijepljenju umornih i naviještanju poruke spasenja među sužnjima u Babiloniji. Međutim on je najprije Božji učenik koji već ranom zorom sluša riječ Božju, o njoj razmišlja da bi je kasnije mogao drugima prenositi i tumačiti. Sluga nailazi na teškoće u obavljanju svoga tješiteljskog i navjestiteljskog poziva. Takve su teškoće imali i drugi Izraelovi proroci. Kad kaže da mu je Bog otvorio uši a on nije uzmicao, Sluga podsjeća na intimni doživljaj poziva koji je bio tako snažan da mu se nije mogao oduprijeti unatoč očekivanom osporavanju. Bog ga je ne samo pozvao nego i nadahnjivao u proročkom djelovanju, a to je djelovanje njegovim zaslužjenim sunarodnjacima moglo izgledati kao rušenje vjerske tradicije.

U tome je ovaj Sluga slika Isusa kojega sude vjernici iz vlastitog naroda misleći da on potkopava vjeru u narodu Božjem. Brada je na Istoku onog vremena bila ukras i ponos muškarca. Čupati nekom bradu bila je teška uvreda. Sluzi to čine, a on uz to podmeće leđa, ne zaklanja lica. Osjeća da Bog od njega traži upravo takvo obavljanje službe i zato se neće smesti ni postidjeti.

Ovaj Sluga slika je Isusa koji stoji pred smrtnom osudom ako ne povuče svoje tumačenje Božje riječi i ne ublaži svoju kritiku okamenjenih vjerskih institucija u vlastitom narodu. Iako ga čeka nasilna smrt, ni on se neće smesti ni postidjeti, jer vjeruje da će Bog njegovu patnju pretvoriti u izvor blagoslova za sve ljude.

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Otpjevni psalam: Ps 22, 8-9.17-20.23-24

Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?

Svi koji me vide, podruguju se meni,
razvlače usne, mašu glavom:
Uzdao se u Gospodina, neka ga sad izbavi,
neka ga spasi ako mu omilje!

Opkolio me čopor pasa,
rulje me zločinačke okružile.
Probodoše mi ruke i noge,
sve kosti svoje prebrojiti mogu.

Razdijeliše među se haljine moje
i za odjeću moju baciše kocku.
Ali ti, Gospodine, daleko mi ne budi;
snago moja, pohiti mi u pomoć!

A sada, braći ću svojoj
navješćivati ime tvoje,
hvalit ću te usred zbora.
- Koji se bojite Gospodina, hvalite njega!
Svi od roda Jakovljeva, slavite njega!
Svi potomci Izraelovi, njega se bojte!

Autor psalma predstavlja pravednika koji trpi i koji je progonjen, ali je u svome iskustvu boli ispunjen nadom u Boga.

Simbolika psalma pripisuje se liku Krista raspetoga, i već u prvim riječima psalma (današnja antifona) nalazimo krik koji odražava njegovu veliku unutarnju bol. Molitelj se osjeća napušten od Boga, u tišini je pred Bogom koji se trenutačno čini odsutan, ali je opet vječito prisutan u svakoj nevolji. Ovakvo pouzdanje u Boga u neprijateljima budi još više zlobe te ih se naziva „čoporom pasa“, koji se naslađuju bolima patnika-pravednika. Opet, pred svim ovim nevoljama, osuđenik ne prestaje moliti i pouzdavati se u Božju pomoć, ne kako bi umakao smrti, već kako bi nakon smrti zadobio život vječni po uskrsnuću. „Hvalit ću te usred zbora“ treba predstavljati hvalu u Crkvi koja slavi uskrslog Gospodina.

Drugo čitanje: Fil 2, 6-11

Ponizi sam sebe ... zato Bog njega preuzvisi.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola Filipljanima

Krist Isus, trajni lik Božji,
nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom,
nego sam sebe - oplijeni uzevši lik sluge,
postavši ljudima sličan;
obličjem čovjeku nalik,
ponizi sam sebe, poslušan do smrti,
smrti na križu.

Zato Bog njega preuzvisi
i darova mu ime,
ime nad svakim imenom,
da se na ime Isusovo *prigne svako koljeno*
nebesnikâ, zemnikâ i podzemnikâ.

I svaki će jezik priznati:

- Isus Krist jest Gospodin! –
na slavu Boga Oca.

Riječ Gospodnja

Pavao u Poslanici Filipljanima poziva članove te Crkve da budu složni, da istu ljubav njeguju, da budu jednostušni, da budu „jedne misli“. Sudeći prema tome pozivu, čini se da je zajednica u Filipima bila opterećena suparništvom i razdorima. Apostol ih stoga potiče da „u poniznosti jedni druge smatraju višima od sebe“. Kad ih poziva da isto misle, Pavao zna da je to moguće postići samo na jedan način, i to usklađujući svoje mišljenje s onim Kristovim, a ono se očituje u hvalospjevu Kristovu poniženju i uzvišenju. Krist je ponajprije opisan kao „trajni lik Božji“, čime se podsjeća na svojstva koja pripadaju njegovoj božanskoj naravi. On je, međutim, sama sebe „oplijenio“ (grč. kenoo). Grčki izraz zapravo znači „isprazniti“, a od njega se izvodi pojam „kenoza“ kojim se označava Kristovo samolišavanje božanske slave koja mu je pripadala u njegovoj preegzistenciji, koja je očitovana na gori preobraženja i koja će se objaviti o njegovu uskrsnuću. Tako je Isus, svojevolum slab, postao sličan ljudima, „sluga“, ponižen do smrti na križu. To je dno njegova poniženja, ali i početak uzvišenja. Bog mu je darovao „ime nad svakim imenom“, ime „Gospodin“. To je ime Božje te mu se čitav svemir klanja. Valja primijetiti da se klanja „na ime Isusovo“, to jest klanja se njegovu čovječstvu. Odatle je vidljivo i uzvišenje čitavoga ljudskoga roda i osobito dostojanstvo što ga je u Kristu primio. U Kristovu vazmenom otajstvu, uključujući i muku i smrt, prepoznaje se pravo dostojanstvo ljudskoga roda.

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Evangelje u misi: Mt 27,11-54

Muka Gospodina našega Isusa Krista po Mateju

Dovedoše dakle Isusa pred upravitelja. Upita ga upravitelj:

-Ti li si kralj židovski?

On odgovori:

- Ti kažeš.

I dok su ga glavari svećenički i starješine narodne optuživale, ništa nije odgovarao. Tada mu reče Pilat:

- Ne čuješ li što sve protiv tebe svjedoče?

I ne odgovori mu ni na jednu riječ te se upravitelj silno čudio.

A o Blagdanu upravitelj je običavao svjetini pustiti jednoga uznika, koga bi već htjeli. Tada upravo bijaše u njih poznati uznik zvani Baraba. Kad se dakle sabraše, reče im Pilat:

- Koga hoćete da vam pustim: Barabu ili Isusa koji se zove Krist?

Znao je doista da ga predadoše iz zavisti.

Dok je sjedio na sudačkoj stolici, poruči mu njegova žena:

- Mani se ti onoga pravednika jer sam danas u snu mnogo pretrpjela zbog njega.

Međutim, glavari svećenički i starješine nagovore svjetinu da zaište Barabu, a Isus da se pogubi. Upita ih dakle upravitelj:

- Kojega od ove dvojice hoćete da vam pustim?

A oni rekoše:

- Barabu!"

Kaže im Pilat:

- Što dakle da učinim s Isusom koji se zove Krist?

Oni će:

- Neka se razapne."

A on upita:

- A što je zla učinio?

Vikahu još jače:

- Neka se razapne!

Kad Pilat vidje da ništa ne koristi, nego da biva sve veći metež, uzme vodu i opere ruke pred svjetinom govoreći:

- Nevin sam od krvi ove! Vi se pazite!

Sav narod nato odvrati:

- Krv njegova na nas i na djecu našu!

Tada im pusti Barabu, a Isusa, izbičevana, preda da se razapne.

Onda vojnici upraviteljevi uvedoše Isusa u dvor upraviteljev i skupiše oko njega cijelu četvu. Svukoše ga pa zaogrnuše skrletnim plaštem. Spletoše zatim vijenac od trnja i staviše mu na glavu, a tako i trsku u desnicu. Prigibajući pred njim koljena, izrugivahu ga:

- Zdravo, kralju židovski!

Onda pljujući po njemu, uzimahu trsku i udarahu ga njome po glavi.

Pošto ga izrugашe, svukoše mu plašt, obukoše mu njegove haljine pa ga odvedoše da ga razapnu.

Izlazeći nađu nekoga čovjeka Cirenca, imenom Šimuna, i prisile ga da mu ponese križ.

I dođoše na mjesto zvano Golgota, to jest Lubanjsko mjesto, dadoše mu piti vino sa žuči pomiješano. I kad okusi, ne htjede piti. A pošto ga razapeše, razdijeliše među se haljine njegove bacivši kocku. I sjedeći ondje, čuvahu ga. I staviše mu ponad glave krivicu napisanu:

- Ovo je Isus, kralj židovski.

Tada razapeše s njime dva razbojnika, jednoga zdesna, drugoga slijeva.

A prolaznici su ga pogrđivali mašući glavama:

- Ti koji razvaljuješ Hram i za tri ga dana sagradiš, spasi sam sebe! Ako si Sin Božji, siđi s križa!

Slično i glavari svećenički s pismoznancima i starješinama, rugajući se, govorahu:

- Druge je spasio, sebe ne može spasiti! Kralj je Izraelov! Neka sada siđe s križa pa ćemo povjerovati u nj! Uzdao se u Boga! Neka ga sad izbavi ako mu omilje! Ta govorio je: 'Sin sam Božji!'

Tako ga vrijeđahu i s njim raspeti razbojnici.

Od šeste ure nastala tama po svojoj zemlji - do ure devete. O devetoj uri povikao Isus iza glasa:

- Eli, Eli, lema sabahtani? To će reći: - Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?

A neki od nazočnih, čuvši to, govorahu:

- Ovaj zove Iliju.

I odmah pritrčao jedan od njih, uze spužvu, natopio je octom, natakne je na trsku i pružio mu piti. A ostali rekoše:

- Pusti da vidimo hoće li doći Ilija da ga spasi.

A Isus opet povikao iz glasa i ispusti duh.

I gle, zavjesa se hramska razdrije odozgor dodolje, nadvoje; zemlja se potrese, pećine se raspukoše, grobovi otvoriše i tjelesa mnogih svetih preminulih uskrsnuše te iziđoše iz grobova nakon njegova uskrsnuća, uđoše u sveti grad i pokazaše se mnogima.

Riječ Gospodnja

Muka po Mateju započinje Judinom izdajom prilikom koje Juda prodaje Isusa za trideset srebrnjaka, cijenu što ju je starozavjetni Zakon propisivao za život roba. Ta cijena podsjeća na riječi proroka Zaharije: »Oni mi odmjeriše plaću: trideset srebrnjaka. A Gospodin mi reče: 'Baci u riznicu tu lijepu cijenu kojom su me procijenili!'« Riječ je o smiješnoj cijeni za Boga koja je značila raskidanje Saveza naroda s Bogom, ali i unutar njega mira u narodu. Isusova je cijena jednako smiješno niska, ali dokazuje i njegovo božansko podrijetlo. Prvog dana Beskvasnih kruhova, to jest onoga dana kad se imala blagovati pashalna večera kao znak Saveza svakoga Izraelca s Bogom, Isus blaguje pashu sa svojim učenicima i tada se, u inače svečanom ozračju blagdana, posljednji put naviješta Isusov svršetak. U sklopu same pashalne večere Isus mijenja točno utvrđeni obred te daje učenicima za hranu kruh i govori im da je to njegovo tijelo. Slično i prilikom jednoga od više predviđenih uzimanja čaše pune vina, Isus izriče zahvalu (grč. euharisto) i daje ju učenicima kao svoju krv. To je krv Saveza koja se proljeva za mnoge na otpuštenje grijeha. Premda se izriječom ne spominje »novi« Savez, jasno je da se on sada ostvaruje. Stari je Savez prekinut s ljudske strane grijehom, a Isus ga obnavlja svojom žrtvom koja će omogućiti eshatološku gozbu svih koji su njegovi. On će, nakon muke, tu gozbu očekivati »zdesna Sile«, to jest zdesna Bogu. Isus se tako objavljuje kao Sin Božji, naviješteni Mesija. Njegova slava očitovat će se u uskrsnuću, a potom u njegovoj Crkvi, okrijepljenoj njegovim otajstvima. Stoga ni Isusove posljednje riječi na križu: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio« ne treba shvatiti kao izraz tjeskobe i očaja, nego kao molitvu koja se u Psalmu 22, odakle su preuzete, nastavlja nadom u sigurno

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Židovski kralj

Ovo je Isus, kralj židovski

Napokon! Cvjetnica otvara vrata Velikog tjedna, jedinoga u liturgijskoj godini koji ima prednost zvati se svetim.

Krenuli smo od Isusove pustinje i u ovih četrdeset dana odveo nas je na brdo preobraženja, na rub staroga siharskog zdenca, u društvo slijepca od rođenja, k Lazaru i njegovim sestrama. Možda naša svagdašnja pustinja nije bila samo tišina, molitva i meditacija... Možda je naš put »korizmenog oživotvorenja« bio isprepleten svakidašnjim poslovima, roditeljem kojega zanima što se događa u mojoj kući, kolegom koji me neprestano ponižava, bolničkim hodnikom kojim prolazim svakog dana, telefonom koji zvoni a nikad ne donosi iščekivanu vijest...

Nema prihvatljivog opravdanja: to je naša pustinja! Besmisleno je sanjati otoke mira i antistresne zaklone... U našoj svakodnevnici trebamo naći prostor u kojem ćemo ostvariti

vatrenu intimnost s Riječju i otkriti neobjavljeno lice Božje koje nam otkriva Isus, lice križa o kojemu danas razmišljamo uz predivne Matejeve stranice.

Događaji posljednjih, dramatičnih sati Isusova života, koje nam danas donosi liturgija, opisani su u prelijepom i bogatom tekstu.

Zaustavit ću se na natpisu postavljenom na križu: »Ovo je Isus, kralj židovski« (27, 37). Istina je, Isus je kralj, ali potpuno drukčiji'. On je kralj koji »zaposjeda« glavni grad svojega kraljevstva Jeruzalem, ne u kraljevskoj kočiji koju vuku elegantni konji, nego na posuđenom magarcu. On je kralj koji između Judine izdaje i najave Petrove zataje daje sebe samoga u lomljenom kruhu i kaležu novog Saveza. On je kralj koji skida svoju odjeću, uzima ubrus i praćen začuđenim pogledima prisutnih klekne i pere prljave noge svojih učenika. On je slab i bespomoćan kralj, baš kao i svaki drugi čovjek. On je kralj koji je ostavljen sam, kojega su prijatelji napustili. On je kralj bez trona i žezla, gol i neprepoznatljiv, obješen na križu. On je kralj kojemu je potreban natpis da bi ga se prepoznalo.

Josip Biffel, *Isusov ulazak u Jeruzalem*, <https://hkm-mittelbaden.de>

No Matej iznenađuje podsjećajući nas da se u srcu toga obrnutog kraljevstva, u središtu događaja križa, otvara put pobjedi: zavjesa se hramska razdire i poganski vojnici shvaćaju da je razapet Sin Božji. Križ je zapravo to razdi-ranje, otkrivanje lica Božjega, on otvara put prepoznavanja.

Pada zavjesa. Bog više nije nedohvatljiv, skriven, prolazan.

Bog je tu, obješen na križu, zbog ljubavi.

Stoga, hrabro! Uđimo u Veliki sveti tjedan s pogledom uperenim u njega, u njegovu razapetu ljubav, u njegovu beskrajnu strast prema čovjeku.

Darujmo si malo tišine podno križa. Dopustimo da nam potres, o kojemu Matej govori, unese u dušu nemir kako bismo u svojoj vjeri iznova pronašli divljenje razapetom Bogu.

Sretan vam Veliki tjedan i sretan vam »duhovni potres«!

Nositi križ na Isusov način

Jedva je tko bio istinski nositelj svoga križa po uzoru na Isusa a da nije doživio usamljenost. Možda bismo samo po njoj mogli ili trebali mjeriti i istinitost svoga križa?

Isusova je patnja proistekla iz njegova angažmana, ne iz njegove šutnje; iz njegova beskompromisnog raskrinkavanja zla, a ne iz podnošenja zla.

Konačno, njegova je muka proizišla iz uvjerenja da je Sin Oca koji je sama ljubav.

Budući da to nisu mogli prihvatiti jer su se pouzdavali isključivo u religiozni zakon i tradiciju, uklonili su ga.

Mistika križa, baštinjena od srednjeg vijeka i baroka prenaplašeno se odražava u našoj vjeri pa smo možda i zato postali pasivni, oklijevatelji i ljudi nezainteresirani za društvenu i osobnu pravdu, slobodu i mir.

Isus sve to nije bio.

Nismo li doživjeli križ iz ove, evanđeoske, perspektive, možda i ne nosimo svoj križ na Isusov način.

Od ponedjeljka do srijede

Sva četiri evanđelista su posvetila veliku pozornost posljednjim danima Isusova života. Svi donose izvješće o mesijanskom ulasku u Jeruzalem (Cvjetnica) te opisuju, svaki na svoj način, događaje u druga tri dana Velikog tjedna. Evanđelist Marko jedini opisuje te događaje dan za danom.

Isus je, zbog velikog broja hodočasnika u Jeruzalemu, naučavao u Hramu kao najprikladnijem mjestu u kojemu su se skupljali hodočasnici.

„Slobodno“ vrijeme provodio je u Betaniji kod prijatelja Lazara i na Maslinskoj gori.

Malo ili rijetko razmišljamo što je Isus radio u dane nakon svečanog ulaska u Jeruzalem do Velikog četvrtka.

Premda smo mnogo puta čuli opisane događaje nekako ne razmišljamo da su se ti događaji odvijali upravo u posljednjem tjednu Isusova ovozemaljskog života.

Ponedjeljak

Isus proklinje neplodnu smokvu (Mk 11,12-14. 20-24 usp. Mt 21, 18-20)

Je li Isus prokleo smokvu zbog glađu izazvane mrzovolje? Isusov svaki čin i riječ ima svoju težinu, tako i ovim proročkim činom šalje snažnu poruku. Smokva je bila simbol Izraela (Jeremija, Joel, Hošea). Sušenjem smogve, Isus poručuje da se Izabrani narod zatvorio spasenju koje dolazi od Boga. Lijep je i zelaen, ali jalov.

Izgon trgovaca iz Hrama.(Mk 11, 15–19; Lk 19, 45–48; Iv 2, 13–22)

U ovom proročkom činu mnogi će vidjeti u prvom redu Isusovu borbu protiv nepoštenja. Ovim činom Isus poručuje da je

došao kraj starozavjetnom kultu, ali i svakom učeniku da je vrijeme da iz vlastitog života izbaci sve ono što pravi prepreku istinskom i iskrenom odnosu s Bogom.

Utorak

Poukao vjeri, molitvi i praštanju

prolazeći pored sasušene smokve; Isus poučava učenike (Mk 11,20-26; Mt 21, 20–22).

Odakle Isusu vlast (Mt 21, 23–27; Lk 20, 1–8; Mk 11, 27-33)

Isus raspravlja u Hramu s glavarima svećeničkim, pismoznancima i starješinama o svojoj vlasti

Prispodobom o vinogradarima ubojicama želi osvijetliti ono što je u ponedjeljak naznačio simboličkim radnjama, a to je da će im se vinograd oduzeti i dati drugima (Mk 12,1-12). Hram prestaje biti židovsko ekskluzivno mjest nego postaje „Dom molitve za sve narode“ (Mk 11,17), a u „vinograd“ postaje novi Božjega naroda od Židova i svih ljudi svijeta.

Pismoznanci i svećenički glavari shvatili su da se Isusovi govori odnose na njih, postavljaju zamke s ciljem da ga uhvate i

pogube. Žele ga navesti da rekne nešto što zaslužuje smrt. Stoga mu šalju farizeje i herodovce da ga pitaju o plaćanju poreze, uskrsnuću, najvećoj zapovijedi (Mk 14,1).

Isus govori narodu o Kristu Sinu i Gospodinu Davidovu, (Mk 12,37). Upozorava na častohlepnost i pohlepu pismoznanaca. Tu je i zgoda o siromašnoj udovici koja je u hramsku blagajnu ubacila tek dva novčića...

Srijeda

U četvrtak Isus Boravio je bio u Betaniji na objedu u kući Šimuna Gubavca. Tu ga je neka žena, prema Ivanovu evanđelju Lazarova sestra Marija, pomazala skupocjenom nardovom pomasti. Taj simbolični čin podsjeća na starozavjetno pomazanje židovskih kraljeva što simbolički gledamo kao Isusovo pomazanje za kralja prije njegovog ustoličenja na križu. Budući

da je pomast bila vrlo skupa, prema Judinoj procjeni mogla se prodati za više od tristo denara, što je bila nadničarska godišnja plaća, neki učenici, prema Ivanovu evanđelju Juda, pobunili su se protiv „rasipnosti“ govoreći da se to moglo prodati i podijeliti siromasima. Isus je odobrio čin pomazanja jer u njemu vidi dobro djelo kojim je žena unaprijed pomazala njegovo tijelo za ukop.

Narodne starješine i svećenički glavari u to vrijeme traže način i saveznike kako se riješiti Isusa. Izdajnika su našli među Dvanaesticom - Judu Iškariotskoga. O Judi ne znamo mnogo jer nije često spominjan u evanđeljima. Postoje razne teorije zašto se odlučio na izdajnički čin, ali ni jedna nije pouzdana. Ne znamo kako je on doživljavao Isusa niti što je očekivao od njega. Možda je očekivao da će Isus biti svjetovni mesija koji će osloboditi Židove, ili je samo bio pohlepan.

Priredio:VB

Anthony Falbo, Pomazanje u Betaniji (detalj), <https://fineartamerica.com>

Veliki četvrtak

Na današnji dan Isusove Posljednje večere, Crkva ulazi u sveto trodnevlje. Isus je ostavio Crkvi i čovječanstvu znak svoje prisutnosti u kruhu i vinu.

Na današnji dan Isusove Posljednje večere, Crkva ulazi u sveto trodnevlje, u sjećanje i – po liturgiji i molitvi – komunikaciju Isusovih posljednjih dana i djela. Crkva i zapadni kršćanski svijet od danas se spremaju na slavljenje Uskrsa.

Na Veliki četvrtak Isus je sa svojim učenicima posljednji put proslavio židovski blagdan Pashe i to dan prije samog blagdana, te ustanovio svetu misu, po kojoj se kršćani osobito prepoznaju. Danas je On Crkvi ostavio znak svoje prisutnosti u kruhu i vinu, i tako Crkvi i čovječanstvu predao svoje ljudsko tijelo i svoju krv, kao jamstvo pobjede nad patnjom, smrću i krivicom, te zlom i katastrofama. Danas nema dnevnih euharistija, slavi se samo misa Večere Gospodnje koja je godišnji spomen-čin ustanovljenja svih naših euharistijskih slavlja.

U katedralama, kao matičnim crkvama svake biskupije, biskup ujutro slavi liturgiju sa svim svećenicima iz biskupije. Tada se blagoslivlja bolesničko i katekumensko ulje, a posvećuje se i krizmeno ulje, te ulje za ređenje svećenika. Nakon biskupove propovijedi svećenici obnavljaju obećanja dana na ređenju, da će vjerno obavljati prihvaćenu službu.

Uvečer se u svim crkvama slavi euharistija. Nakon Ivanova izvještaja o

Isusu koji za vrijeme Večere pere učenicima noge, sam predvoditelj slavlja pere noge dvanaestorici odabranih kandidata i tako sve okupljene podsjeća da je euharistija upućena na život – bratsku ljubav svih kršćana koju trebaju širiti u svijet. Tada po posljednji put sviraju orgulje i zvone zvona, koje će se ponovno oglasiti tek na Uskrs.

U dvorani Posljednje večere Isus je učenicima oprao noge, što je bio znak gostoprimstva. Isus time želi reći da kroz Njegovu smrt, u koju sada odlazi, i skoro uskrsnuće, On otvara svoje nebeske dvorane, u koje nas poziva kao svoje uzvanike. Sveta misa predokus je i nada da smo djeca Božja i baštinici neba. U svetoj misi postajemo jedno s Isusom, On postaje naš brat i učitelj.

Dan uoči svoje smrti Isus je ostvario savez između Crkve i sebe i potpisao ga svojom krvlju. Otada Crkva svetu misu čuva kao najdragocjeniji biser. Slaveći euharistiju, Crkva posadašnjuje sve što je Isus učinio za čovječanstvo. Na kraju misnoga slavlja u pokrajnjom se svetohraništu pohranjuje pričest za sutradan, za Veliki petak.

Katolički svijet danas ulazi u duboku tišinu u kojoj vjernik ima prigodu razmisliti o veličini žrtve koju je Isus učinio za svakog čovjeka ponaosob, ali i o nadi u uskrsnuće koja je duboko utemeljena u svakom vjerniku.

Veliki četvrtak

Veliki četvrtak je dan spomena Kristove muke i smrti te liturgijskog sudjelovanja na tom događaju spasenja, najvidljivijem u postu žalovanja koji se toliko ukorijenio u svijest rane Crkve, da se taj običaj na Zapadu proširio na sve petke i subote u godini.

Veliki je petak – dan spomena Kristove muke i smrti te liturgijskog sudjelovanja na tom događaju spasenja, najvidljivijem u postu žalovanja koji se toliko ukorijenio u svijest rane Crkve, da se taj običaj na Zapadu proširio na sve petke i subote u godini.

Prema svjedočanstvu iz 2. stoljeća, post je bio strog, bez uzimanja ikakvoga jela i pića četrdeset sati. Voda i kruh bili su dopušteni samo bolesnicima i slabima. Taj post nije korizmeni, tj. pokornički, već vazmeni, jer govori o življenju prijelaza iz muke u uskrsnuće.

Boja koja se koristi u liturgiji je crvena, boja mučeništva i pobjede, čime se naglašava da ovaj dan nije dan tuge, već razmatranja smrti Kristove kao izvorišta našega spasenja. Jednostavnost ustroja ujedno je i snaga izražajnosti ovoga slavlja.

Današnji obred Velikog petka razvio se od onoga koji su već u 4. stoljeću uveli kršćani Jeruzalema, nakon što je carica Helena 320. godine pronašla zagublenu relikviju križa Kristova. Od tada su se kršćani počeli popodne sabirati na Golgoti i tamo imali službu Riječi.

Današnji obred Velikog petka započinje prostracijom svećenika i poslužitelja ili klečanjem u šutnji. Nakon toga slijede čitanja, čiji je vrhunac svake godine Muka po Ivanu. Crkva nakon homilije izriče sveopću molitvu kao zaključak Službe riječi.

Ove su molitve veoma stare te uključuju sve ljude; Papu, vjernike, katekumene,

kršćane koji nisu u punom zajedništvu s Katoličkom crkvom, Židove, članove nekršćanskih religija, one koji ne vjeruju u Boga, upravitelje država, bolesne, gladne, zatvorene, putnike, iseljenike i umiruće.

Slijedi klanjanje Križu. Ono počinje svečanim i dostojanstvenim predstavljanjem križa okupljenoj zajednici: 'Evo drvo Križa, na kom je visio Spas svijeta!' Vjernici se mogu slobodno pokloniti Križu ili ga poljubiti. Poželjno je da to učini svaki član zajednice.

Dok traje poklon Križu, pjeva se stara tužaljka 'Usta moja, opjevajte' koja stavlja u usta trpećem Isusu dobročinstva koja je Bog učinio svome narodu u povijesti spasenja, a narod svoga Mesiju daje razapeti na križ, ruga mu se, poji ga octom i probada mu kopljem bok.

Posljednji dio obreda Velikoga petka jest pričest koja je na Veliki četvrtak pohranjena na pokrajnjem oltaru, otkuda se donosi. Obred počinje Molitvom Gospodnjom i nema znaka mira, već se odmah pristupa pričesti. Liturgija završava otpusnom molitvom te se vjernici razilaze u šutnji.

U crkvi i srcima vjernika je tišina kojom Bog progovara onima koji su Ga spremni slušati – Spasitelj je mrtav da bi nas, smrtne, izveo u vječni život. Ostaje nam da se duboko poklonimo Bogu u šutnji, predanosti i zahvalnosti. Neka čitavi naš život bude hvala i zahvala Bogu. U tome ćemo smislu izreći i Sveopću molitvu za potrebe naše i cijeloga svijeta. U tome ćemo se ozračju i pokloniti križu, znaku i sredstvu našega spasenja.

Prvo čitanje: Izl 12,1-8.11-14

Naredbe o pashalnoj večeri.

Čitanje Knjige Izlaska

U one dane: Gospodin reče Mojsiju i Aronu u zemlji egipatskoj:

„Ovaj mjesec neka vam bude početak mjesecima; neka vam bude prvi mjesec u godini. Ovo objavite svoj zajednici izraelskoj i recite: Desetog dana ovoga mjeseca neka svatko po porodici pribavi jedno živinče. Tako, jedno na kuću. Ako je porodica premalena da ga potroši, neka se ona priključi svome susjedu, najbližoj kući, prema broju osoba. Podijelite živinče prema tome koliko koja osoba može pojesti. Živinče neka bude bez mane, od jedne godine i muško. Možete izabrati bilo janje bilo kozle. Čuvajte ga do četrnaestoga dana ovoga mjeseca. A onda neka ga sva izraelska zajednica zakolje između dva sutona. Neka uzmu krvi i poškrope oba dovratnika i nadvratnik kuće u kojoj se bude blagovalo. Meso, pečeno na vatri, neka se pojedje te iste noći s beskvasnim kruhom i gorkim zeljem. A ovako ga blagujte: opasanih bokova, s obućom na nogama i sa štapom u ruci. Jedite ga žurno: to je pasha Gospodnja.

Jer te ću noći ja proći egipatskom zemljom i pobiti sve prvorođence u zemlji egipatskoj, i čovjeka i životinju. Ja, Gospodin, kaznit ću i sva egipatska božanstva. Krv neka bude znak na kućama u kojima vi budete. Gdje god spazim krv, prijeći ću vas; tako ćete izbjeći pokolju zatornomu kad se oborim na zemlju egipatsku. Taj dan neka vam bude spomendan. Slavite ga u čast Gospodinu po trajnoj uredbi od koljena do koljena.“

Riječ Gospodnja.

Prvi mjesec u starom židovskom kalendaru zvao se abib do povratka iz babilonskog sužanjstva kada mu se mijenja ime u nisan.

Desetog dana tog mjeseca Židovi slave blagdan Pashe. Tim blagdanom sjećaju se izlaska iz egipatskog ropstva i sklapanja Saveza s Bogom istodobno slaveći to savezništvo.

Sam blagdan žrtvovanja janjaca ili kozlića postojao i prije izlaska iz egipatskog ropstva. Vjerojatno je zajednički Židovima i okolnim nomadskim plemenima koja su se radovala proljetnom janjenju i obnavljanju stada. Mojsije i Aron daju mu posve novo značenje i svrhu. Osim što se Pashom stalno obnavljaju uspomene na izlazak iz ropstva i sklapanje Saveza, blagdanom se slave velika djela koja Bog svakodnevno čini.

U današnjem prvom čitanju opisan je način slavljenja i rastumačeni obredi prve Pashe. Bitna razlika u slavljenju Pashe prema Mojsijevim i Aronovim uputama od kasnijih slavljenja je u načinu blagovanja. Prvi naraštaj je pashu blagovao stojeći spreman za put u slobodu, a sljedeći sjedeći ili pak ležeći čime izražava stav da je Bog oslobodio svoj narod.

Otpjevni psalam: Ps 116, 12-13.15-18

Čaša blagoslovna zajedništvo je krvi Kristove!

Čaša blagoslovna zajedništvo je krvi Kristove!

Što da uzvratim Gospodinu za sve što mi je učinio?

Uzet ću čašu spasenja

i zazvati ime Gospodnje.

Dragocjena je u očima Gospodnjim

smrt pobožnika njegovih.

Gospodine, tvoj sam sluga, sin službenice tvoje:

ti si razriješio okove moje.

Tebi ću prinijeti žrtve zahvalne,

zazvat ću ime Gospodnje.

Izvršit ću Gospodinu zavjete svoje

pred svim pukom njegovim.

Psalam 116. pripada bogoslužnim pjesmama koje su pratile prinošenje hramskih žrtava. Nekoliko probranih redaka koje pjevamo u otpjevnom psalmu završni su dio psalma u kojem se Bogu zahvaljuje na njegovim dobročinstvima. Čaša spasenja simbol je radosti i sretne sudbine onih koji se predaju Gospodinu.

Drugo čitanje: 1Kor 11,23-26

Kad god jedete i pijete, smrt Gospodnju navješćujete.

Čitanje Prve poslanice svetoga Pavla apostola

Braćo:

Ja od Gospodina primih što vama predadoh:

Gospodin Isus one noći kad bijaše predan

uze kruh, zahvalivši razlomi i reče:

„Ovo je tijelo moje – za vas.

Ovo činite meni na spomen.“

Tako i čašu po večeri govoreći:

„Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi.

Ovo činite kad god pijete, meni na spomen.“

Doista, kad god jedete ovaj kruh

i pijete čašu,

smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe.

Riječ Gospodnja

Prva poslanica Korinćanima nastala je u Efezu oko godine 57. Pavao u njoj ukazuje na različite probleme koji su se pojavili u korinškoj kršćanskoj zajednici. Osobit naglasak stavlja na nedostatak zajedništva na okupljanjima. Upozorava da večere na koje se okupljaju nisu Gospodnje večere jer jedni na njima gladuju, a drugi se opijaju i pita „Zar nemate kuće da jedete i pijete?“

Donoseći najstarije novozavjetno izvješće o ustanovi euharistije, Pavao želi upozoriti Korinćane na ispravno slavljenje euharistije. Govori da im predaje ono što je od Gospodina primio. Između ostaloga primio je i "predao" im slavljenje euharistije.

Kad se govori o „predanju“ ne misli se da je Isus izravno Pavlu predao ono što on prenosi Korinćanima, nego preko apostola Isusovom zapovijedi na posljednjoj večeri „Ovo činite meni na spomen!“

Pavao želi istaknuti da slavljenje euharistije ima izvor u Gospodinu i da je ono jedno od osnovnih sastavnica kršćanskoga života. Bez euharistije kršteni Korinćani nisu živa Crkva. Zanimljivo je da Pavao upotrebljuje isti izraz „Saziv“ (grčki ekklesia) za zajednicu krštenika i za sastanak na kojemu se krštenici okupljaju radi slavljenja euharistije.

Evandjelje: Iv 13,1-15

Do kraja ih je ljubio

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu

Bijaše pred blagdan Pashe. Isus je znao da je došao njegov čas da prijede s ovoga svijeta Ocu, budući da je ljubio svoje, one u svijetu, do kraja ih je ljubio.

I za večerom je đavao već bio ubacio u srce Judi Šimuna Iškariotskoga da ga izda.

A Isus je znao da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga izišao te da k Bogu ide pa usta od večere, odloži haljine, uze ubrus i opasa se. Nalije zatim vodu u praonik i počne učenicima prati noge i otirati ih ubrusom kojim je bio opasan.

Dođe tako do Šimuna Petra. A on će mu:

- *Gospodine! Zar ti da meni pereš noge?*

Odgovori mu Isus:

- *Što ja činim, ti sada ne znaš, ali shvatit ćeš poslije.*

Reče mu Petar:

- *Nećeš mi prati nogu nikada!*

Isus mu odvrati:

- *Ako te ne operem, nećeš imati dijela sa mnom.*

Nato će mu Šimun Petar:

- *Gospodine, onda ne samo noge, nego i ruke i glavu!*

Kaže mu Isus:

- *Tko je okupan, ne treba drugo da opere nego noge – i sav je čist! I vi ste čisti, ali ne svi! Jer znao je tko će ga izdati. Stoga je i rekao: - Niste svi čisti.*

Kad im dakle oprao noge, uze svoje haljine, opet sjede i reče im:

- *Razumijete li što sam vam učinio? Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.*

Riječ Gospodnja.

Ivanov opis posljednje večere razlikuje se od opisa drugih evanđelista. Nema izvješća o ustanovi euharistije. Ivan upućuje nekoliko činjenica, Isusovo božanstvo, njegovu ljubav, poniznost...

Događaj se zbija uoči Pashe. Bitna je rečenica „Isus je znao da je došao njegov čas da prijede s ovoga svijeta Ocu“. Uočavamo da je „Isus znao“ što će se s njim dogoditi, čime sveti pisac ističe njegovo božanstvo. Riječ „prijede“ označuje Isusov odlazak k Ocu – smrt upućuje na hebrejsku riječ „pesah“ (pasha) koja može označivati i prijelaz preko Crvenoga mora. Isus će „prijeci“ iz ovozemaljskog života zato što je „ljubio svoje, one u svijetu“.

Prije večere netko je trebao poslužiti sustolnike vodom za pranje ruku i nogu. Čini se da se učenici nisu mogli dogovoriti, možda zabavljeni raspravom tko je od njih najveći (Lk 22, 24), stoga Isus uzima ulogu slugu protiv koje se pobunio jedino Petar. Nakon pranja nogu, Isus sjeda, zauzima učiteljski položaj i poučava učenike o njihovom međusobnom odnosu očitovanom u služenju i međusobnoj ljubavi. Za primjer stavlja sebe.

Oporuka

Stvoreni čovjek je biće koje ne živi vječno nego je usmjeren na umiranje i nestajanje. Sam po sebi ne može postojati. Bog nam je stvorio organe, ali oni ne mogu funkcionirati bez vanjske pomoći. To znači daje tjelesni život trajno ugrožen. Moramo se hraniti. Ali ni hranu ne možemo sami proizvesti. Put do kruha je određen zakonima u prirodi ali je ugrožen i nepogodama koje su opet dio prirode ili čovječjeg utjecaja. Tako je i čovjekov život ugrožen stalnim opasnostima, bolestima, udesima i ratovima. Zapravo, ni u materijalnim potrebama ne možemo bez Boga.

Na različite načine čovjek pokušava ostati na životu. Prirodne religije naučavaju da se život nastavlja u drugima. Bogataši i moćnici podižu hramove i mauzoleje kako bi sagradili znakove svoje besmrtnosti, kako bi za sva vremena živjeli u sjećanjima drugih. Oni koji odlaze s ovoga svijeta boje se da će biti zaboravljeni, a živi ponavljaju obećanja: Nikad vas nećemo zaboraviti. Ta obećanja propadaju zajedno sa svojim nositeljima. Hramove jede zub vremena,

tijelo crvi, a hrđa metale. Zlato je, kao vječno! Ako nakon svega nabrojenog ne priznamo svoje granice, upadamo tjelesno u beznađe, a duševno u grijeh.

Otpusti nam duge naše

Pokušaji da se osigura besmrtnost ipak su veoma važni i pozitivni ako dovedu do zaključka da čovjek sam u sebi nema opstanka. Opstanak je negdje izvan. Čuli smo riječi Evanđelja koje ističu kako je Isus bio svjestan daje došao čas njegova prelaska s ovoga svijeta. To ga ne opterećuje kao neka strašna sudbina. Isusov pogled nije usmjeren na umiranje i smrt, nego na nebeskoga Oca i život.

Veliki četvrtak je obilježen službom pranja nogu. U ovoj službi Isus sažima cijeli svoj život. Pranje nogu je znak potpune ljubavi kojom Isus svoje ljubi do kraja.

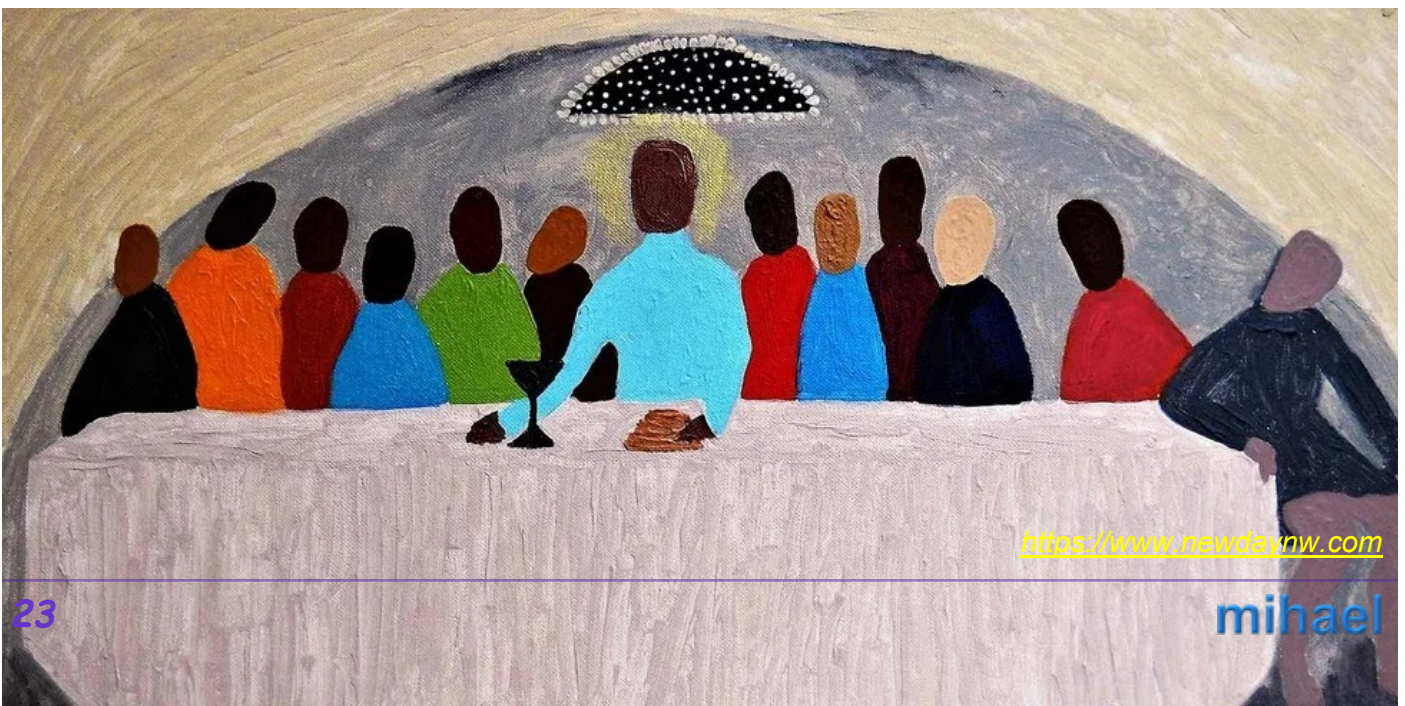
Tko, poput Petra, ne bi dopustio ovo znakovito djelovanje, ne treba se nadati udjelu kod Isusa. Isusova oporuka kod posljednje gozbe u Ivanovom evanđelju izražena je činom poniznosti. Bez poniznosti nema oprostjenja. Bez oprostjenja nema ljubavi. Bez ljubavi nema života.

Prispodobom o izgubljenom sinu Isus pokazuje Očevu ljubav. To je onaj dobri i milosrdni Otac koji kao da i ne čuje sinovo priznanje grijeha i molbu za oprost, kao da mu je to nevažno. On traži da ga operu i preobuku i onda priređuje gozbu. Razlog gozbe je život: »Sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje.« Grijeh je uzročnik smrti. Ako smo svjesni svoje slabosti i ograničenosti, svjesni smo i grešnosti. Nemoguće je da se ne uprljamo. Ne možemo ne grijehiti, ali nas Isus može oprati. Pomirenjem se obnavlja prijateljstvo s Bogom: »Vi ste prijatelji moji ako činite što vam zapovijedam. Veće ljubavi nitko nema od ove: dati život za svoje prijatelje. Primjer sam vam dao da i vi činite što ja vama učinili.« Doista, ništa nas ne može razveseliti kao čovjek koji dođe moliti za oprost nakon što nas je povrijedio. Čin oprost, često produbi veze prijateljstva i međuljudske povezanosti.

Samo onaj tko je opran ima dijela s Isusom. Imati ljubavi za drugoga znači svjedočiti život. Time što te volim ja ti poručujem: Ti nećeš umrijeti. To govori Božja ljubav prema nama, ljubav koju smo primili po Isusu Kristu. Isus želi da i naše ponašanje bude tako rječito. U svakoj ljubavi osjećamo daje ona jača od smrti. Mi kršćani vjerujemo da ćemo se poslije smrti ponovno vidjeti.

Razmišljanje o besmrtnosti kršćani temelje na Bibliji i Isusu Kristu. Kršćani vjeruju u Boga koji uskrišava, Boga živih. Govor o Isusovu uskrsnuću je govor o Bogu koji gaje uskrisio. On je onaj koji vlada životom i onda kada su slomljene sve ljudske mogućnosti. On nam je poslao Isusa koji nas uči umijeću življenja. Onaj tko se pouči u Isusovoj školi neće pasti životni ispit kad se suoči sa smrtnom patnjom i umiranjem.

Služba riječi - 163-11

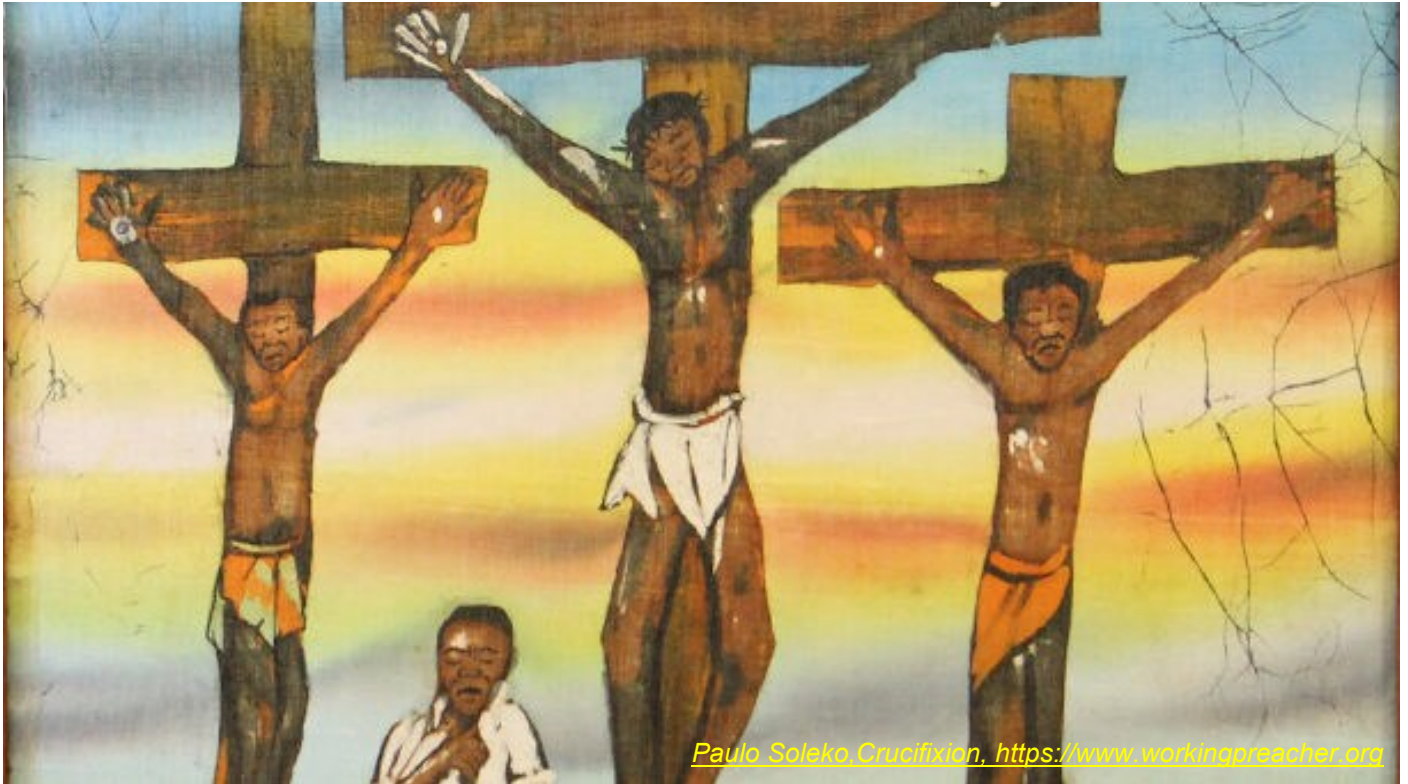

<https://www.newdaynw.com>

Prvo čitanje: Iz 52, 13-53, (Četvrta pjesma o Sluzi Gospodnjemu)

Za naše je grijehe on proboden.

Čitanje Knjige proroka Izaije

Gle, uspjet će sluga moj,
uzvisit će se, podignuti i uzdići veoma!
Kao što se mnogi nad njim užasnuše
- tako mu je lice neljudski bilo iznakaženo
te obličjem više nije naličio na čovjeka –
tako će on mnoge zadiviti narode
i kraljevi će pred njim stisnuti usta
videć ono o čemu im nitko nije govorio,
shvaćajuć ono o čemu nikad čuli nisu:

„Tko da povjeruje u ono što čusmo,
kome li se otkri ruka Gospodnja?“

Izrastao je pred njim poput izdanka,
poput korijena iz zemlje osušene.
Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja
da bismo se u nj zagledali,

ni izgleda da bi nam se svidio.
Prezren bijaše, od ljudi odbačen,
čovjek boli, vičan patnjama,
od kog svatko lice otklanja,
prezren bijaše, obscijenjen.

On slabosti naše ponije,
naše boli uze na se,
a mi ga držasmo udarenim,
od Boga pogođenim, poniženim.

Za naše je grijehe on proboden,
za opačine naše satrt.

Na njega pade kazna radi našeg mira,
njegovom se modricom izliječismo.

Poput stada svi smo mi lutali,
svatko je svojim okrenuo putem.

A Gospodin je svalio na nj
 bezakonje nas sviju.
Zlostavljahu ga, a on se pokori
 i usta svojih ne otvori.
Ko janje na klanje odvedoše ga,
 ko ovca, nijema pred onima što strigu,
 usta svojih ne otvori.
Iz pritvora je i sa suda otet;
 tko se brine za njegovu sudbinu?
Da, iz zemlje je živih uklonjen,
 za grijeh naroda svoga na smrt izbijen.
Ukop mu dadoše među zločincima,
 a grob mu bī s bogatima,
premda ne počini nepravde
 nit mu usta laži izustiše.
Al Gospodinu se svidje
 pritisnuti ga bolima.

Žrtvuje li život svoj ko naknadnicu,
 vidjet će potomstvo, produžiti sebi dane
 i Gospodnja će se volja po njemu
 ispuniti.
Zbog patnja duše svoje vidjet će svjetlost
 i nasititi se spoznajom njezinom.
Sluga moj pravedni opravdat će mnoge
 i krivicu njihovu na sebe uzeti.
Zato ću mu mnoštvo dati u baštinu
 i s mogućnicima plijen će dijeliti
jer sām se predao na smrt
 i među zlikovce bio ubrojen,
a on grijeh mnogih ponese na sebi
 i zauze se za zločince.

Riječ Gospodnja.

Četvrta pjesma u Sluzi Jahvinom koju čitamo kao prvo čitanje Velikoga petka jedan je od teoloških vrhunaca starozavjetne objave. Uvodna rečenica „Gle uspjeh će Sluga moj“ već na početku daje čitatelju jasnu nadu da sve patnje kroz koje će glavni lik pjesme prolaziti nisu uzaludne. To je zapravo temelj nade u svakoj patnji. Kršćanska patnja nije beznadna i besmislena nego ima svoju svrhu upravo zato što ne završava u tami nego u svjetlosti. Ta spoznaja daje snagu da se patnju izdrži ne samo u smislu težine same boli koja je prati, nego i u odnosu prema mučiteljima. Ovaj lik Sluge Jahvina u povijesnom kontekstu knjige proroka Izaije vjerojatno predstavlja kolektivnu osobnost Izraelskog naroda u babilonskom sužanjstvu koji nazire čas svoga oslobođenja. Ipak, izrazito osobne crte Sluge nadilaze jednostavnu personifikaciju i upućuju na eshatološku figuru koja se otkriva u osobi Isusa Krista. Već izvanjske sličnosti s Kristovom mukom ostavljaju snažan dojam (za naše grijeh proboden, usta svojih ne otvori, odveden ko janje na klanje, ubrojen među zlikovce, premda ne počini nepravde, ukop među zločincima, grob među bogatima). Premda se u ljudskim očima činilo da ga je u mucu i Bog ostavio (usp. Iz 53,4), pjesma o Sluzi Jahvinom započinje (Iz 52,13-15) i završava (Iz 53, 10-12) izravnim snažnim Božjim riječima koje njegovoj mucu i smrt daju konačni smisao. Prošavši kroz muku i smrt Sluga Jahvin dobiva u baštinu mnoštvo onih čije je grijeh otkupio svojom smrću.

Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

Otpjevni psalam: Ps 116, 12-13.15-18

Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!

Tebi se, Gospodine, utječem,
o da se ne postidim nikada:
u svojoj me pravdi izbavi!
U tvoje ruke predajem duh svoj:
otkupi me, Gospodine, Bože vjerni.

Dušmanima svojim ruglo postadoh,
susjedima podsmijeh, a znancima strašilo;
koji me vide vani, bježe od mene.
Nestalo me ko mrtvaca iz sjećanja ljudi,
postadoh ko razbijena posuda.

A ja se, Gospodine, u tebe uzdam;
govorim: Ti si Bog moj!
U tvojoj je ruci sudbina moja:
istrгни me iz ruke dušmana
i onih koji me progone!

Rasvijetli lice nad slugom svojim,
po svojoj me dobroti spasi.
Budite hrabri i jaka srca,
svi koji se u Gospodina uzdate!

Ovaj psalam molitva je progonjenog pravednika u kojoj se miješaju izrazi žalosti i tuge te vjere i pouzdanja u Boga. Tužaljka u središnjem dijelu psalma navodi izvanjske manifestacije nevolje koja pritišće pravednika. Dušmani ga proganjaju, a prijatelji su ga ostavili. No, on se potpuno predaje u Božje ruke, i kad je to učinio, njegova molitva pretvara se u svjedočanstvo i navještaj. „Budite hrabri i jaka srca, svi koji se u Gospodina uzdate!“ (Ps 31,25).

Drugo čitanje: Heb 4, 14-16; 5,7-9

Naviknu slušati, te svima koji ga slušaju posta začetnik spasenja.

Čitanje Poslanice Hebrejima

Braćo:

Imamo velikoga Velikog svećenika koji prodrije kroz nebesa – Isusa, Sina Božjega – čvrsto se držimo vjere. Ta nemamo takva velikog svećenika koji ne bi mogao biti supatnik u našim slabostima, nego poput nas iskušavana svime, osim grijehom.

Pristupajmo dakle smjelo prijestolju milosti da primimo milosrđe i milost nađemo za pomoć u pravi čas!

Ta Krist je u dane svoga zemaljskog života sa silnim vapajem i suzama prikazivao molitve i prošnje Onomu koji ga je mogao spasiti od smrti. I bī uslišan zbog svoje predanosti: premda je Sin, iz onoga što prepati, naviknu slušati i, postigavši savršenstvo, posta svima koji ga slušaju začetnik vječnoga spasenja.

Riječ Gospodnja

Poslanica Hebrejima nastala je nakon razorenja Jeruzalemskog hrama sa strane Rimljana 70. god. poslije Krista. Taj događaj bio je za sve Židove, pa i Židove kršćane teška nacionalna i vjerska katastrofa. Poznata je naime činjenica da i nakon Isusove smrti i uskrsnuća njegovi učenici i dalje svakodnevno idu u jeruzalemski hram i ondje se mole. U opisu prve kršćanske zajednice među ostalim stoji „Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram.“ (usp. Dj 2,46). No, što sada kada je Hram razoren?

Ta teška okolnost razorenja Hrama i prestanka hramskog bogoslužja zapravo je osvijetlila lik Krista kao jedinog pravog posrednika između Boga i ljudi. On je Veliki veliki svećenik. Dok je starozavjetni veliki svećenik jednom godišnje na Dan pomirenja ulazio iza hramske zavjese u Svetinju nad Svetinjama, Isus Sin Božji prodro je kroz nebesa i njemu je pristup Bogu potpuno otvoren.

To prodiranje kroz nebesa može se promatrati i u smjeru silaska s nebesa i uzašašća na nebesa. Ponajprije riječ je o Kristovu utjelovljenju, kojim je potpuno ušao u stanje čovjeka. Bio je kušan i poznate su mu sve ljudske slabosti. No, ističe Poslanica, bio je kušan svime osim grijehom. Što to znači? U najjednostavnijem tumačenju riječ je o tome da Isus ima iskustvo svake kušnje, ali budući da joj nikad nije podlegao, nema iskustva grijeha. U njemu odnos čovjeka i Boga nije u ničemu poremećen, i kao takav začetnik je spasenja svima koji ga slušaju, to jest idu njegovim stopama, i po njemu imaju uzlazni pristup Prijestolju milosti.

Evandjelje: Iv 13,1-15

Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!

Muka Gospodina našega Isusa Krista po Ivanu

U ono vrijeme:

Iziđe Isus sa svojim učenicima na drugu stranu potoka Cedrona. Ondje bijaše vrt u koji uđe Isus i njegovi učenici. A poznaše to mjesto i Juda, njegov izdajica, jer se Isus tu često sastajao sa svojim učenicima. Juda onda uze četu i od svećeničkih glavara i farizeja sluge te dođe onamo sa zubljam, svjetiljkama i oružjem. Znajući sve što će s njim biti, istupi Isus naprijed te ih upita:

- *Koga tražite?*

Odgovore mu:

- *Isusa Nazarećanina.*

Reče im Isus:

- *Ja sam!*

A stajaše s njima i Juda, njegov izdajica. Kad im dakle reče:

- *Ja sam!* – oni ustuknuše i popadaše na zemlju.

Ponovno ih tada upita:

- *Koga tražite?*

Oni odgovore:

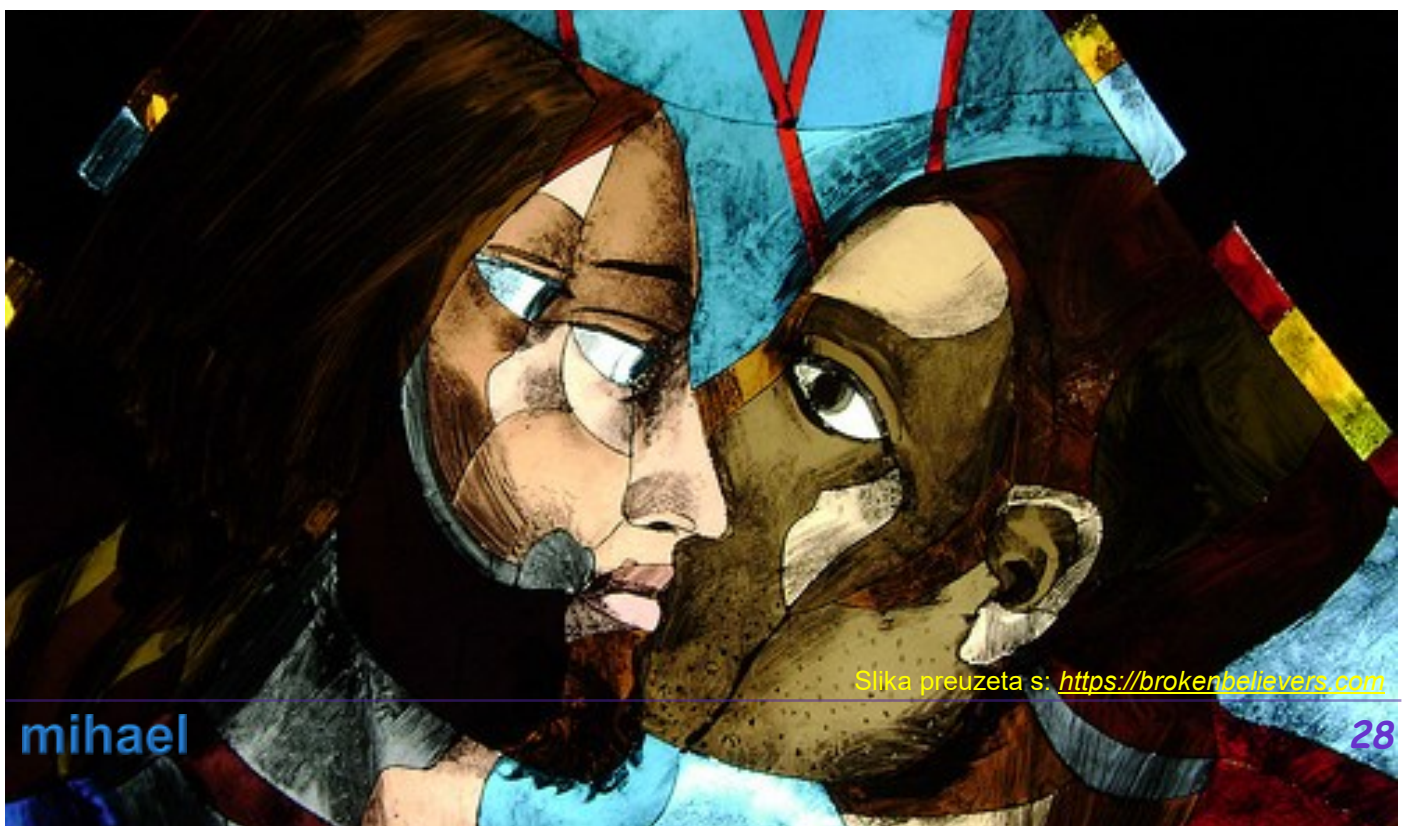
- *Isusa Nazarećanina.*

Isus odvrati:

- *Rekoh vam da sam ja. Ako dakle mene tražite, pustite ove da odu – da se ispuni riječ koju reče:- Ne izgubih nijednoga od onih koje si mi dao.*

A Šimun Petar isuče mač koji je imao uza se pa udari slugu velikoga svećenika i odsiječe mu desno uho. Sluga se zvao Malho. Nato Isus reče Petru:

- *Djeni mač u korice! Čašu koju mi dade Otac zar da ne pijem?*

Slika preuzeta s: <https://brokenbelievers.com>

Tada četa, zapovjednik i židovski sluge uhvatiše Isusa te ga svezaše. Odvedoše ga najprije Ani jer on bijaše tast Kajfe, velikoga svećenika one godine. Kajfa pak ono svjetova Židove:

- Bolje da jedan čovjek umre za narod.

Za Isusom su išli Šimun Petar i drugi učenik. Taj učenik bijaše poznat s velikim svećenikom pa s Isusom uđe u dvorište velikoga svećenika. Petar osta vani kod vrata. Tada taj drugi učenik, znanac velikoga svećenika, iziđe i reče vratarici te uvede Petra. Nato će sluškinja, vratarica, Petru:

- Da nisi i ti od učenika toga čovjeka?

On odvrati:

- Nisam!

A stajahu ondje sluge i stražari, raspirivahu žeravicu jer bijaše studeno i grijahu se. S njima je stajao i Petar i grijao se.

Veliki svećenik zapita Isusa o njegovim učenicima i o njegovu nauku. Odgovori mu Isus:

- Ja sam javno govorio svijetu. Uvijek sam naučavao u sinagogi i u Hramu gdje se skupljaju svi Židovi. Ništa nisam u tajnosti govorio. Zašto mene pitaš? Pitaj one koji su slušali što sam im govorio. Oni eto znaju što sam govorio.

Na te njegove riječi jedan od nazočnih slugu pljusne Isusa govoreći:

- Tako li odgovaraš velikom svećeniku?

Odgovori mu Isus:

- Ako sam krivo rekao, dokaži da je krivo! Ako li pravo, zašto me udaraš?

Ana ga zatim posla svezana Kajfi, velikom svećeniku.

Šimun Petar stajao je ondje i grijao se.

Rekoše mu:

- Da nisi i ti od njegovih učenika?

On zanijeka:

- Nisam!

Nato će jedan od slugu velikog svećenika, rođak onoga komu je Petar bio odsjekao uho:

- Nisam li te ja vidio u vrtu s njime?

I Petar opet zanijeka, a pijetao odmah zapjeva.

Nato odvedoše Isusa od Kajfe u dvor upraviteljev. Bilo je rano jutro. I oni ne uđoše da se ne okaljaju, već da mognu blagovati pashu. Pilat tada iziđe pred njih i upita:

- Kakvu tužbu iznosite protiv ovog čovjeka?

Odgovore mu:

- Kad on ne bi bio zločinac, ne bismo ga predali tebi.

Reče im nato Pilat:

- Uzmite ga vi i sudite mu po svom zakonu.

Odgovoriše mu Židovi:

- Nama nije dopušteno nikoga pogubiti – da se ispuni riječ Isusova kojom je označio kakvom mu je smrću umrijeti.

Nato Pilat uđe opet u dvor, pozove Isusa i upita ga:

- *Ti li si židovski kralj?*

Isus odgovori:

- *Govoriš li ti to sam od sebe ili ti to drugi rekoše o meni?*

Pilat odvraća:

- *Zar sam ja Židov? Tvoj narod i glavari svećenički predadoše te meni. Što si učinio?*

Odgovori Isus:

- *Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta. Kad bi moje kraljevstvo bilo od ovoga svijeta, moje bi se sluge borile da ne budem predan Židovima. Ali kraljevstvo moje nije odavde.*

Nato mu reče Pilat:

- *Ti si dakle kralj?*

Isus odgovori:

- *Ti kažeš: ja sam kralj. Ja sam se zato rodio došao na svijet da svjedočim za istinu. Tko je god od istine, sluša moj glas.*

Reče mu Pilat:

- *Što je istina?*

Rekavši to, opet iziđe pred Židove i reče im:

- *Ja ne nalazim na njemu nikakve krivice. A u vas je običaj da vam o Pashi nekoga pustim. Hoćete li dakle da vam pustim kralja židovskoga?*

Povikaše nato opet:

- *Ne toga, nego Barabu!*

A Baraba bijaše razbojnik.

Tada Pilat uze i izbičeva Isusa. A vojnici spletoše vijenac od trnja staviše mu ga na glavu; i zaogrnuše ga grimiznim plaštem. I prilazili su mu i govorili:

- *Zdravo, kralju židovski!*

I pljuskali su ga. A Pilat ponovno iziđe i reče im:

- *Evo vam ga izvodim da znate: ne nalazim na njemu nikakve krivice.*

Iziđe tada Isus s trnovim vijencem, u grimiznom plaštu. A Pilat im kaže:

- *Evo čovjeka!*

I kad ga ugledaše glavari svećenički i sluge, povikaše:

- *Raspni, raspni!*

Kaže im Pilat:

- *Uzmite ga vi i raspnite jer ja ne nalazim na njemu krivice.*

Odgovoriše mu Židovi:

- *Mi imamo Zakon i po Zakonu on mora umrijeti jer se pravio Sinom Božjim.*

Kad je Pilat čuo te riječi, još se više prestraši pa ponovno uđe u dvor i kaže Isusu:

- *Odakle si ti?*

No Isus mu ne dade odgovora. Tada mu Pilat reče:

- *Zar meni ne odgovaraš? Ne znaš li da imam vlast da te pustim i da imam vlast da te*

Anto Mamuša, *Krist* (detalj), <https://www.galerijamoja.com.hr>

razapnem?

Odgovori mu Isus:

- *Ne bi imao nada mnom nikakve vlasti da ti nije dano odozgor. Zbog toga ima veći grijeh onaj koji me predao tebi.*

Od tada ga je Pilat nastojao pustiti. No Židovi vikahu:

- *Ako ovoga pustiš, nisi prijatelj caru. Tko se god pravi kraljem, protivi se caru.*

Čuvši te riječi, Pilat izvede Isusa i posadi na sudačku stolicu na mjestu koje se zove Litostrotos – Pločnik, hebrejski Gabata – a bijaše upravo priprava za Pashu, oko šeste ure – i kaže Židovima:

- *Evo kralja vašega!*

Oni na to povikaše:

- *Ukloni! Ukloni! Raspni ga!*

Kaže im Pilat:

- *Zar kralja vašega da razapnem?*

Odgovoriše glavari svećenički:

- *Mi nemamo kralja osim cara!*

Tada im ga preda da se razapne. Uzeše dakle Isusa. I noseći svoj križ, iziđe on na mjesto zvano Lubanjsko, hebrejski Golgota. Ondje ga razapeše, a s njim i drugu dvojicu, s jedne i druge strane, a Isusa u sredini. A napisu Pilat i natpis te ga postavi na križ. Bilo je napisano:

- *Isus Nazarećanin, kralj židovski.*

Taj su natpis čitali mnogi Židovi jer mjesto gdje je Isus bio raspet bijaše blizu grada, a bilo je napisano hebrejski, latinski i grčki. Nato glavari svećenički rekoše Pilatu:

- *Nemoj pisati: 'Kralj židovski', nego da je on rekao: 'Kralj sam židovski.'*

Pilat odgovori: - *Što napisah, napisah!*

Vojnici pak, pošto razapeše Isusa, uzeše njegove haljine i razdijeliše ih na četiri dijela – svakom vojniku po dio. A uzeše i donju haljinu, koja bijaše nešivena, otkana u komadu odozgor dodolje. Rekoše zato među sobom:

- *Ne derimo je, nego bacimo za nju kocku pa komu dopadne – da se ispuni Pismo koje veli: - Razdijeliše među se haljine moje, za odjeću moju baciše kocku.*

Vič. Milan Juranić, *Dvanaesta postaja* (detalj), <https://biramdobro.com>

I vojnici učiniše tako.

Uz križ su Isusov stajale majka njegova, zatim sestra njegove majke, Marija Kleofina, i Marija Magdalena. Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojega je ljubio, reče majci:

- *Ženo! Evo ti sina!*

Zatim reče učeniku:

- *Evo ti majke!*

I od toga časa uze je učenik k sebi.

Nakon toga, kako je Isus znao da je sve dovršeno, da bi se ispunilo Pismo, reče:

- *Žedan sam.*

A ondje je stajala posuda puna octa. I natakošje na izopovu trsku spužvu natopljenu octom pa je primakošje njegovim ustima. Čim Isus uze ocat, reče:

- *Dovršeno je! I prignuvši glavu, preda duh.*

Kako bijaše Priprava, da ne bi tijela ostala na križu subotom, jer velik je dan bio one subote, Židovi zamoliše Pilata da se raspetima prebiju golijeni i da se skinu. Dođošje dakle vojnici i prebiše golijeni prvomu i drugomu koji su s Isusom bili raspeti. Kada dođošje do Isusa i vidješje da je već umro, ne prebiše mu golijeni, nego mu jedan od vojnika kopljem probode bok i odmah poteče krv i voda. Onaj koji je vidio svjedoči i istinito je svjedočanstvo njegovo. On zna da govori istinu da i vi vjerujete jer se to dogodilo da se ispuni Pismo:

- *Nijedna mu se kost neće slomiti.*

I drugo opet Pismo veli:

- *Gledat će onoga koga su proboli.*

Nakon toga Josip iz Arimateje, koji je – kriomice, u strahu od Židova – bio učenik Isusov, zamoli Pilata da smije skinuti tijelo Isusovo. I dopusti mu Pilat. Josip dakle ode i skinu Isusovo tijelo. A dođe i Nikodem – koji je ono prije bio došao Isusu noću – i donese sa sobom oko sto libara smjese smirne i aloja. Uzmdu dakle tijelo Isusovo i poviju ga u poveje s miomirisima, kako je u Židova običaj za ukop.

A na mjestu gdje je Isus bio raspet bijaše vrt i u vrtu nov grob u koji još nitko ne bijaše položen. Ondje dakle zbog židovske Priprave, jer grob bijaše blizu, polože Isusa.

Izvještaj o Isusovoj mucij i smrti po Ivanovu evanđelju započinje i završava u vrtu. Na početku to je vrt na drugoj strani potoka Cedrona (Iv 18,1), a na kraju to je vrt u kojem je bio razapet i pokopan (Iv 19,41). Sam tijek događanja može se promatrati u sedam slika:

1) Isusovo uhićenje u vrtu (18,1-11). U opisu uhićenja Ivan izostavlja teške časove Isusove agonije. Štoviše, Isus prema Ivanu nije niti nasilno uhićen nego sam istupa naprijed pred svoga izdajnika i četvu koja je s njime. Čitavo Isusovo ponašanje ostavlja dojam kako je on svjestan konačnog ishoda svega što se događa, i to ga oslobađa straha od čaše koju mora popiti.

2) Isus pred Anom, koji je bio tast velikoga svećenika Kaj-fe (18,12-27). Opet se ističe Isusovo dostojanstveno držanje pred onima koji ga optužuju. On je sve govorio javno i nema nikavih skrivenih namjera, te brani svoje ljudsko dostojanstvo kad gaje jedan sluga velikog svećenika udario po obrazu. Pred vratima Anine kuće za to je vrijeme stajao Petar i triput zatajio Isusa.

3) Isus pred Pilatom (18,28-19,16a). Premda Pilat na Isusu ne nalazi nikakve krivice, mjerilo njegova ponašanja nije istina koju bi preko Isusa čak htio i upoznati. Vlastito uvjerenje i traganje za istinom Pilat podlaže strahu od židovskih prijatelja i svom trenutnom interesu.

4) Raspeće na Golgoti (19,16b-30). Pri raspeću se ispunjava Pismo (usp. 19,24) to jest volja Božja izražena u Ps 22. Ivan navodi samo redak „Razdijeliše među se haljine moje, za odjeću moju baciše kocku“ (Ps 22,19), ali to je znak čitatelju da čitavu Isusovu Muku čita u svjetlu toga psalma koji se iz krika napuštenosti prelijeva u naviještaj spasenja.

5) Majka i ljubljani učenik pod križem (19, 25-27). Među ženama koje su do kraja pratile Isusa bila je i Isusova majka. Uz nju je Isusov ljubljani učenik, jedini od Dvanaestorice koji ga je dopratio do križa, i Isus ih povjerava jedno drugome.

6) Čas smrti (19,28-30). Uz riječi „Žedan sam“ posljednja Isusova riječ na križu glasi „Dovršeno je!“. Tim riječima dovršetak je zapravo naviješten i očitovat će se u njegovu uskrsnuću.

7) Ukop (Iv 19,38-42). Isusovo tijelo ukopali su u grob do ovoga trenutka nepoznati učenik Josip iz Arimateje i Nikodem, ugledni farizej koji je Isusu prije došao obnoć (usp. Iv

3). Spominjanje vrta u kojem se grob nalazio tvori književnu formu inkluzije s vrtom u kojem je Isus uhvaćen. No, u širem smislu taj vrt vraća nas na samu Knjigu Postanka, to jest u vrt u koji je Bog smjestio čovjeka da ga čuva i obrađuje (usp. Post 2,15), ali u kojem je zavedeni čovjek neposluhom sagriješio (usp. Post 3). Tako Isusov ukop i predstojeće uskrsnuće u vrtu, pobjeđuje smrt kao najstrašniju posljedicu ljudskoga grijeha iz onoga prvoga vrta.

Zolo Palugyay: *Golgota*, <https://www.webumenia.sk>

Ograničavamo se obzirima, običajima, sustavima, strukturama, zakonima i propisima. A Krist nam naviješta i daruje samo jedan zakon. Zakon ljubavi.

Bez prave ljubavi nema prave slobode. Isus nas opominje da se stablo prepozna po plodovima. Plodna sloboda raste na stablu ljubavi.

Nevjerojatno je povjerenje koje je Bog ukazao čovjeku darovavši mu slobodnu volju. To je još jedan dokaz kako nas Bog više cijeni nego li mi sami sebe. Ali, Božje povjerenje i darovana sloboda nas obvezuju da zrelo i odgovorno pristupimo životu i proživimo ga dostojno čovjeka, dostojno poziva koji nam je Bog po Sinu i Duhu uputio.

Onaj tko je svjestan svoje nenavezanosti i onaj koji djelotvorno ljubi svakoga čovjeka može osjetiti i istinsku radost.

Radost

Raduje mi se srce, veli psalmist, i kliče duša. Ta radost srca i kliktaj duše su posljedica onoga što je zapisano u riječima psalma koje prethode ovima. Posljedica su slobodnoga opredjeljenja za Boga i želja da se živi ljubav kojom smo ljubljeni. Čitajte i slušajte, pogledajte oko sebe i sjetite se

kako ljudi čeznu za srećom i poduzimaju svašta da bi osjetili bar malo radosti.

A mi kršćani smo i opet u prednosti jer smo baštinici istinske radosti. Baštinici smo Radosne vijesti o Bogu Ocu koji je ljubav, o Bogu Sinu koji nam je pokazao primjer i o Bogu Duhu koji nas vodi.

Takva prava radost srca se nezaustavljivo prenosi na kliktaj duše, na kliktaj cijeloga života. Biti kršćanin znači biti radostan.

Na kraju se, obrnutim putem, treba vratiti na početak. Valja promotriti naš pojedinačni život i život naših zajednica. Primjećujemo li u našim životima i susretima radost srca i kliktaj duše?

Ako radosti ima, onda smo pravi Kristovi učenici i svjedoci. Ako li radosti nema, onda se moramo upitati jesu li naša srca i naši životi oslobođeni. Moramo se upitati ima li u našim srcima i našim životima ljubavi.

NAŠI POKOJNI

JOSIP JOVIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Plitvice, 31. ožujka 1991.

DARKO DEAK,

PU sisačko - moslavačka, Kutina, 31. ožujka 1993.

MIROSLAV ORNIK,

PU karlovačka, u službi, Karlovac, 1. travnja 1991.

SAŠA RUŽIĆ,

PU požeško - slavonska, Pakrac, 3. travnja 1994.

MIRO MARČAC,

PU karlovačka, 4. travnja 1994.

JOZO MARKOTIĆ,

PU požeško - slavonska, Zagreb, 5. travnja 1994.

GABRIJEL KURUC,

PU primorsko - goranska, u službi, Bosanci, Duga Resa, 2. travnja 1998.

POČIVALI U MIRU!